

Handläggare: Richard Svahn
Telefon: 08-508 14 021

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Stockholms tingsrätts dom 2012-02-17 i målet mellan Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Skarings Rutinstäd AB, målnummer T 20723-10 – anmälningssärende

Förvaltningens förslag till beslut

Stockholms tingsrätts dom 2012-02-17 i målet mellan Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Skarings Rutinstäd AB, målnummer T 20723-10, läggs till handlingarna.

Leif Sjöholm
Stadsdelsdirektör

Lena Holmdahl
Bitr. stadsdelsdir./ekonomichef

Sammanfattning

Efter en direktupphandling av städtjänster 2009 har flera rättsliga processer pågått. Tidigare prövades frågan i förvaltningsrätten som konstaterade att staden gjort en otillåten direktupphandling. Därefter har staden blivit stämd i tingsrätten på skadestånd av en av de tidigare städleverantörerna. Stämningen uppgick till cirka 3 miljoner kronor, men staden har inte ansett sig skyldig att betala skadestånd i detta fall. Nu har domen kommit. Tingsrätten ger båda parter delvis rätt. Staden tvingas betala 250 000 kronor i skadestånd och 250 000 kronor för motpartens rättegångskostnader. De egna rättegångskostnaderna uppgår därutöver till 271 000 kronor. Detta ska ställas mot cirka 3,3 miljoner i kostnader om motparten vunnit fullt ut.

Ärendets beredning

Anmälningens ärendet har beretts inom ekonomiavdelningen. Under den pågående processen har Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd företrätt av stadens juridiska avdelning. Ekonomiavdelningen har varit behjälplig i det arbetet.

Bakgrund

Förvaltningen gjorde först en annonserad upphandling av städtjänster våren 2009. Upphandlingen överprövades men godkändes av förvaltningsrätten. Det överklagades dock till kammarrätten där handläggningen drog ut på tiden. Denna fördröjning innebar att anbudens giltighetstid hann gå ut och kammarrätten avskrev målet. Eftersom avtalstiden för den gamla upphandlingen från 2004 hade gått ut valde förvaltningen att förlänga med de städleverantörerna, inklusive Skarings Rutinstad AB (Skarings), månad för månad under hösten 2009. Eftersom en ny upphandling behövde ske men skulle ta uppemot ett år, behövdes en något mer permanent lösning under ett år, direktupphandlingen 2009. Att ytterligare förlänga avtalen från 2004 bedömdes inte affärsmässigt. Direktupphandlingen avsåg 1 år, från januari 2010 till januari 2011 och fyra leverantörer fick en offertförfrågan.

Skarings, som inte ingick i direktupphandlingen, begärde överprövning av denna upphandling. April 2010 kom domen i förvaltningsrätten som ansåg att direktupphandlingen var otillåten. Staden ansåg att direktupphandlingen var tillåten men tyckte inte det var meningsfullt att överklaga den domen.

Därefter stämde Skarings staden i tingsrätten för skadestånd på grund av otillåten direktupphandling. Man ville få ersättning för utebliven handelsvinst och rättegångskostnader. Det totala beloppet var cirka tre miljoner kronor. Till skillnad från övriga upphandlingsmål som handläggs av förvaltningsrätten som första instans, handläggs skadeståndsmålen i tingsrätten som första instans.

För att få skadestånd krävs dels att den upphandlande myndigheten ska ha brutit mot lagen om offentlig upphandling, LOU, dels att företaget kan visa att man lidit skada av det. Staden har fortsatt hävda att direktupphandlingen 2009 var tillåten och även om den hade varit otillåten så har Skarings inte lidit skada. Bland annat har staden tagit fram dokumentation från andra upphandlingar som visar att Skarings priser inte är konkurrenskraftiga.

En omfattande skriftväxling har ägt rum genom tingsrätten. Framförallt har det handlat om att ta fram jämförande upphandlingar. På Skarings begäran har två av bolagets egna styrelseledamöter hörts samt tidigare tillförordnade stadsdelsdirektören vid Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning. På begäran av båda parterna har ekonomichefen och dåvarande upphandlaren vid Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning hörts.

Domen

Domen i målet kom den 17 februari 2012 och innebar att ingen av parterna vann fullt ut. Tingsrätten anser, precis som förvaltningsrätten tidigare, att direktupphandlingen 2009 var otillåten. Att som staden då befann sig i, en tidskrävande överprövningsprocess, gav inte rätt att direktupphandla. Tingsrätten menar att det i LOU ställs höga krav på den upphandlande myndigheten som normalt kan behöva räkna med att upphandlingar överprövas.

Vidare anser tingsrätten att Skarings inte kunnat göra sannolikt att man hade vunnit i en hypotetisk annonserad upphandling 2009/2010. Därmed föll Skarings förstahandsyrkande på cirka 2,5 miljoner kronor.

Däremot lutar sig tingsrätten på en jämförande upphandling som Locum genomförde där Skarings deltog och vann mot andra leverantörer som fick kontrakt i staden. Tingsrätten anser att Skarings därmed har visat att man haft en *realistisk möjlighet* att tilldelas kontrakt i en hypotetiskt annonserad upphandling. Skarings yrkande om ersättning före rättegångskostnader i den tidigare processen i förvaltningsrätten beviljas inte. Tingsrätten menar dock att skadeståndet ska ha en viss preventiv effekt och dömer därför ut ett skadestånd på 250 000 kronor jämte ränta. Det ska ställas mot cirka 1,3 miljoner som yrkats i denna del.

Eftersom parterna är ömsom vinnande och ömsom förlorande kan inte Skarings få alla sina rättegångskostnader ersatta, men tillerkänns ändå 250 000 kronor jämte ränta. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning måste därutöver betala de egna rättegångskostnaderna till juridiska avdelningen på 271 000 kronor.

Sammantaget har processen kostat Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning 771 000 kronor samt ränta på den del av beloppet som ska betalas till Skarings. Det är ett betydande belopp, men hade i värsta fall kunnat vara nästan 3,3 miljoner.

Sista dag att överklaga domen är den 9 mars 2012.

Ett försäkringsärende är anmält enligt stadens rutiner, men det initiala beskedet från försäkringsbolaget är att detta inte ersätts.

Eftersom skadeståndsanspråket inkom 2010 har förvaltningen hanterat detta i bokslutet för 2010, vilket gör att budgeten för 2012 inte påverkas.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att Stockholms tingsrätts dom 2012-02-17 i målet mellan Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Skarings Rutinstäd AB, målnummer T 20723-10, läggs till handlingarna.

Bilaga

Domen